

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Expenduntur praecipua, quibus omnes Religiosi Societatis adstringuntur.
Punct. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

ficuti defuit expresse prima congregatio generalis, decreto 99. alias 102. & congreg. 1. decreto 34. & Greg. XIII. in Bulla *Ascendente Domino*, & sub hac intentione emittuntur, & acceptantur, Ratio autem quare simplicia, sint & non solemnia, præcipua est, qui non sunt à Pontifice, vt solemnia statuta cum enim votorum solemnitas ex sola dispositione Pontificis esse possit. Pontifex autem nullam huius solemnitatem indixit, nullam solemnitatem habere possunt, sed necessitudo erunt simplicia, & ad hoc indicandum non emittuntur hæc vota simul cum professione, sed paulo post, neque in Ecclesia, sed in Sacristia, & minori cum solemnitate. Quod contra accidit voto solemnium obediendi Pontifici in missionibus, quod in ipso actu professionis, & non tanquam accessorium, sed tanquam eam professionem constituens emittitur. Quod si coges, quare voto obedientiæ hæc solemnitas concessa est, non autem his votis? Respondeo, quia voto obedientiæ se tradit profusus in potestatem Pontificis ad missiones Ecclesiæ, sedique Apostolica maxime vires extendenda, expediens fuit solemnitatem illi voto, vt potest excellentissimo concedere. At his votis non tam se tradit profusus religioni, vt in eius voluntatem aliquam actionem exerceat, quam vt ab actionibus prauis, & religioni nocuis abstineat, eaque de causa in sua natura simpliciter relicta sunt; & ita sustinet Suar. latus probans e. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. c. 11. per totum.

PUNCTUM IX.

Expediuntur præcepta, a quibus omnes religiosi Societatis astringuntur.

SUMMARYM.

1. Præceptum tum à Præposito Generali, tum à congregatione generalis statuta non expirant morte Generalis statuentis, sed omnem suam vim, & obligationem retinent, quousque à successore reuocentur.
2. Primum præceptum est, ne ullus à Societate tractet directè, vel indirectè de genere illius, de quo post vota binij emissa suspicio est ex genere Iudæorum, vel Saracenorum descendere. Et proponitur obiectio.
3. Afferitur præceptum iustissimum, & sanctissimum esse. Et obiectio fit facta.
4. Secundum præceptum est, ne ullus à Societate se ingerat in procuranda alicui cathedra, seu canonica, neque ad hunc finem oppositores inueniat. Et explicatur præceptum.
5. Tertium est, ne ullus à Societate Patribus Dominicis opinionem illam posse per epistolam confessionem ferri, & Absolutionem impetrari attribuat. Et explicatur finis & materia.
6. Quartum est, sub pena priuationis vocis actiua, & passiua, ne ullus ex nostris denigret religionem, doctrinam, & sanctitatem Dominicanorum Patrum, & explicatur præceptum.
7. Quintum est, sub pluribus penis, ne ullus à Societate quoquo modo sibi placere significet doctrinam illam, aut secundum in illam consilium cuiquam det, scilicet in re veneranda exigua aliquam delectationem delibereat, quæ sitam propter leuitatem materia excusari à peccato mortali.
8. Explicatur, qualiter prædicta doctrina præcepto prohibita sit.
9. Sextum præceptum est sub excommunicationis pena, ne ullus à Societate publicè aut priuatim doceat licitum esse cuiusque persona quocumque præter tyrannidas Reges aut Principes occidere, seu mortem eis machinari. Et explicatur præceptum.
10. Septimum est sub pluribus penis, ne quisquam pulchris, & secularibus principum negotiis se immisceat aut etiã rogatus, vel requisitus curâ res politicas tractandi suscipiat. Et explicatur finis, & materia præcepti.
11. Octauum est, vt Præposito Generali fideliter deferant tam auctores, quam complices, quos deprehenderint aliquid machinari, aut machinatos fuisse contra Societatis institutum.
12. Nonum est sub pena excommunicationis lata sententiæ aduersus eos, qui per se vel per alios officium Qualificatoris S. Inquisitionis præsumserint procurare, vel ambire.
13. Decimum est, sub pena excommunicationis Prouinciali reservate in illos, qui inconsulto Prouinciali externi de dimissione sua in concilium adhibent, & in illos, qui externorum auxilio ad dimissionem à superioribus obtinendam vtuntur, & explicatur finis, & materia præcepti.
14. Vltimum præceptum est, sub pena excommunicationis lata sententiæ, vt omnes, qui sciunt aliquem munus Præpositi Generalis affectasse, manifestent vicario, vel alicui ex antiquioribus professis.

Ferd. à Castilo. Sum. Mor. Pars III.

1. Vltra votorum obligationem sunt aliqua præcepta tum à Præposito Generali, tum à congregatione generali statuta, quæ omnes Religiosos societatis attingunt, quorum explicationem breuiter percurram, ne huic operi aliquid defuit. Et ante omnia vt indubitatum præmittendum est, prædicta mandata non expirasse morte generalis statuentis, sed omnem suam vim, & obligationem retinent, quousque à successore reuocentur: sic enim definit Congregatio 4. generalis, decreto 1. & can. 23. ibi: similiter mandata, & ordinationes quascumque (exceptis illis quæ designationes admittendorum ad professionem sunt, &c.) non expirare per obitum generalis mandantis, & ordinantis, sed iobis suum obtinere, & executioni mandanda, si nondum fuissent mandata, donec successores eius aliud statuerit. Idem tradidit Congregatio 7. gener. decr. 67. & c. 10. ibidem vero rogatum est, an de mortui Generalis ordinatione (à fortiori mandata) responsa ad prouincias, priuilegiarum communicationes, particulares concessionis, & id genus alia etiam cum assensibus tractata, sed à Generali congregatione non approbata vim suam obtineant mortuo Generali? An verò illarum obligatio, aut concessio cum illius morte expiret? Censuit congregatio eandem vim habere, quam viuo generali habebant, donec à successore reuocentur. Quapropter est commune, & in Theologia receptum sit prælati mortuo prælato non obligare; quia in hoc à lege, & constitutione, quæ perpetua est, distinguitur; at societas præceptis Generalium, vim & obligationem legis tribuit, quousque à successore fuerint reuocata.

2. Primum præceptum, quod communiter circumferretur latum à Claudio Aquanua Præposito Generali est, ne ullus à Societate tractet directè, vel indirectè de genere illius, de quo post vota binij emissa suspicio est ex genere Iudæorum, & Saracenorum descendere. Quod si forte abique vlla inquisitione cognouerit errorem fuisse commissum in eo in societate admittendo, eodem præcepto obligatur, ne directè, vel indirectè de ea materia tractet. Alicui videri posset hoc præceptum rationabile non esse. Nam cum in congregat. s. generalis, decreto 41. excludantur à societate, qui noui Christiani vocantur, ex progenitoribus Iudæis, & Saracenis descendentes, caueaturque si post emissa vota hoc impedimentum ante professionem detegatur esse à societate excludendos; & hoc decretum omnibus manifestatur, potius videbatur conueniens, si suspensionem haberes aliquem cum prædicto impedimento esse in societatem ingressum, veritate iniquis, & cognita veritate manifestares, ne societas præiudicium haberet retinens in se religiosos tuis ministerijs inopios. Non igitur conueniens fuit hanc inquisitionem prohibere, & hunc tractum excludere.

3. Ceterum tenendum est tanquam omnino certum iustissimè, & sanctissime prædicta prohiberi. Quod aperte constat, si aduertras quid tibi hoc præcepto prohibetur. Prohibetur namque eo suspicione impedimento concepti inquisitionem illius facere non solum authenticam, sed familiarem per colloquia, & conuersationes communes, & merito huius inquisitionis prohibitio statuta est, quia est virtualis, imo formalis proximi infamatio, & à legitima possessione, quæ habet viuendum in societate deturbatio. Quod si tibi de impedimento clarè constat, prohibebis, ne illud euulges, nè de illo sermonem misceas, quia hæc conuersatio nullus est utilitatis, sed potius charitati scindit, & concordiam tollit, & infamatum perturbat. Ex quibus manifestè constat prouidentissimè hoc præceptum latum esse. Neque ratio in contrarium obstat. Fateor namque, sic per errorem admissum detecto errore ante professionem à societate consulto generali esse excludendum, ad cuius effectum censuro non prohiberi prædicto præcepto Generalem Præpositum, penes quem est dimissionis potestas, certiores fieri de impedimento prædicto, vt quod in domino magis expedire iudicauerit, decernat. Manifestatio enim huius impedimenti non comparatione Generalis, sed comparatione aliorum à Generali, & maxime per modum conuersationis prohibetur.

4. Secundum præceptum à Claudio Aquanua Præposito Generali latum est, ne ullus à Societate se ingerat in procuranda alicui cathedra, seu canonica, neque ad hunc finem oppositores inueniat. Quod præceptum per P. N. Murium Vicelesem tenuerit est, subdit tamen per hoc non excludi, quin si aliquis in confessione, vel extracôssilium petas, cuius ex oppositoribus suffragium debeat concedere, possit religiosus Societatis in foro conscientie ei veritatem aperire: loquitur præceptum de fauore præstando in cathedra, seu canonica, in qua varij competitorum concurrunt. Præstare namque fauorem in cathedra, seu canonica nullo concursu prouidentis non prohibetur in præfenti, vt manifestè constat, tum ex verbis Claudij, ibi oppositores inueni: cum ex limitatione P. N. Murij ibidem ex oppositoribus. Supponunt ergo adesse oppositores. Quocirca si procuras, vt cathedra, vel canonica alias per oppositionem prouidenda alicui concederetur absq; vilo concursu, & oppositione, nequaquam aduersus hoc præceptum delinqueres. Quod præceptum prudenter sanè statutum est, ne vni fauendo alios offendas.

Nam ut recte dixit Ambros. lib. 3. de officiis. c. 9. sacerdotis, vel ministri est prodesse si fieri poterit, omnibus, obesse nemini. Denique si non potest alteri subueniri, nisi aliter laedatur, commodius est neutrum iuvare, quam gravare alterum. Ex quo sine de dicitur, eam sollicitudinem, diligentiam, & vororum negotiationem, quae graviter offendere possit alios competentes hoc praecipio prohiberi. Quae autem haec sit prudentis arbitrio spectatis circumstantiis dehienda est. Credere tamen illi ex se non reputari negotiationem offensivam, nedum negotiationem, si seculo scādalo, & debita cum circumspectione Electores alloquaris, & merita illius, cui cathedram, vel cononiam appetis, proponas, etiam si in ea propositione cum aliis oppositoribus praeferas: quia per hanc propositionem solam veritatem (vt suppono) manifestas, neque electores effectivae ad votum inducis, sed solum obiectivae proponendo scilicet obiectum suffragio dignum, vel cui suffragium debetur. Si enim electores ad te accederent informandi, permittit P. N. Mutius, vt illis manifestes, pro quo debent ferre suffragium, quia haec manifestatio negotio non est, ex eo autem quod tu ad illos accedas, & sermone miscas, & eodem modo veritatem declares, ac declares, si interrogatus esses, non immatas manifestationem. Ergo si vna nō censetur negotiatio, neq; alia. Verum est hoc ita sit in rigore loquendo, omnino ab hac actione abstinendum censeo ob periculum & scandalum: eaque de causa notanter dixi negotiationem non esse, si debita cum circumspectione fiat. Negari namq; non potest graue periculum esse quod proponendo vnius oppositoris merita, miscas, negotiationem intercedendo, rogando, petendo pro illo suffragium: graueq; esse periculum scandalum, & offensionis comparatione aliorum oppositorum, qui merito praesumere possunt te non solum veritatem simpliciter proponere, sed de facto intercedere, sollicitare, & negociari: praecipue cum ex sola simplicis veritatis propositione in alterius fauorem maxime non petita offendatur. Ille igitur fauor hoc praecipio prohibetur, quia vera agentia sit & negotiatio, qualis esset, si per te, vel per alios quantum est ex parte tua moueres electores ad suffragium muneribus, intercessione, petitione, offensione gratitudinis futurae praestanda, & similibus. Haec enim non oppositoris ornamenta detegunt, atque adeo non obiectivae mouent, vt in praecedenti casu, sed voluntatem electorum excitant, & effectivae mouent, & per modum causae efficientis inclinant ad suffragium: ideoque haec actiones, agentiae, & negotiationes sunt, non aliae.

5. Tertium praecipuum est ab eodem Claudio Aquaviva latum 23. Septemb. 1602. ne vllus e societate Patribus Dominicanis opinionem illam posse per epistolam confessionem fieri, & abolitionem impetrari attribuat. Quod praecipuum ipsis etiam Dominicanis imperari nostrarum faciatas a suo Generali impositum est. Finis huius praecipii fuit, ne vno & pax, quam haec grauissima religionis inter se habere debent, quaeq; religioni Christianae, & proximorum saluti, & edificationi maxime necessaria est, scinderetur. Materia huius praecipii est, ne vllus e societate supra dictam falsam opinionem, & a Clem. VIII. damnatam Patribus Dominicanis attribuat, siue verbo, siue scripto, siue in cathedra, siue in communibus conversationibus. Quocirca in modo attribuat, aduersus hoc praecipuum delinquit, sed est valde notandum verbum attribuat. Non enim prohiberis dicere, scribere, seu referre auctores, qui ex Dominicana familia huic opinioni damnatae ante condemnationem adhaeserunt (hoc enim praestant communiter scribentes illam quaestionem) sed prohiberis Dominicanam familiam auctorem, & principem illius opinionis facere, id enim sonat verbum attribuat, quod idem est, ac imputo.

6. Quartum praecipuum ob eandem causam, & ab eodem Praeposito Generali latum sub priuatione, vocis actiuae, & passivae, est, ne vllus ex nostris denigret religionem, doctrinam, & sanctitatem Dominicanorum Patrum. Idemque praecipuum ipsis est a suo Generali impositum comparatione nostrorum. Tota difficultas huius praecipii est in explicando quid sit denigrare religionem, doctrinam, & sanctitatem alicuius? Censeo igitur tunc contingere, quando vel additione, vel diminutione verborum de illius sanctitate, religione, & doctrina falsum aliquid proferres, sinistrasq; opinionem quantum est ex te in aliorum animos induceres. Itemq; quando secretum delictum publicares. His enim viis famam alicuius, & rectam illius estimationem denigras; siquidem ab opinione, quam iuste possidet, inique eum deturbas. Quocirca in praesenti aduersus hoc praecipuum delinquit, si doctrinam Patrum Dominicanorum falsam, periculosam, fundamemto earentem pronuncias. Quod non solum verum credo, cum de doctrina generali loqueris, sed cum de aliqua doctrina in particulari sermonem facis, si illam periculose opinionis censura iniuras, cum tamen communiter a doctoribus non sic reputetur iniuste enim rectam estimationem, quam illa doctrina possidet, tollere intendis. Impugnare autem eorum doctrinam, quam reputas minus probabilem, vel tuo iudicio falsam rationibus efficacibus, sed non exaggerationibus, vt sic veritas manifestetur, & audientes illi non adhaereant, non est contra hoc

praecipuum. Quia illa non est denigratio, sed veritatis ocellae iustissima detectio, cui non obest, etiam ex si malo animo impugnatione facias: quia maius animus nō mutat naturā impugnationis esto reddat illam extrinsecē vitiosam. Haec de doctrina. Quoad sanctitatem, & religionem attinet, tunc, & non amplius credo te peccare aduersus hoc praecipuum, quando eo scilicet peccares infamando, vel detrahendo Dominicanorum sanctitatem, & religionem. Vnde si falsa delicta illis imponeres, vel vera scelerata manifestares, aduersus hoc praecipuum delinqueres. Quod si dicas, ergo nullius vitiatas est hoc praecipuum, siquidem nihil aliud prohibet tam quoad sanctitatem, quam quoad doctrinam, praeter id, quod iure naturali prohibetur est. Respondeo maximae vitiatas esse. Tam quia prohibetur nouo titulo, scilicet voto obedientiae, & religionis. Tum quia haec expressa prohibitionem obseruatio naturalis praecipii commendatur. Tum deniq; quia significatur omnibus, quantum Societas, illiusq; superiores hoc vitium in suis religiosis detestentur, velinque ab eo alienos esse.

7. Quintum praecipuum impositum est ab eodem Praeposito Claudio sub pena excommunicationis, & priuationis leuitiae, & vocis actiuae, & passivae, & inhabilitatis ad quilibet officia, alique penae pro arbitrio superiorum, & sub comminatione, quod non sit delinquenti concedenda professio, sed potius magno respectu considerandum, an expediat eum in Societate conferuare. Praecipuum igitur est, ne vllus e societate publice, vel priuatum non modo vt verum, vel probabilem, sed ne vt tolerabilem quidem doctrinam vlla ratione doceat, aut sibi placere significet, aut secunduam illam consilium cuiquam det, scilicet: In re venerea exiguum aliquam delectationem deliberate quaesita propter leuitatem materiae exulcari a peccato mortali. Additque sub obedientiae praecipio, vt quicumque ex nostris scierit aliquem aduersus dictum praecipuum deliquisse superioris teneatur manifestare. Merito hoc praecipuum in Societate impositum est. Nam cum omnes teneantur ex suis regulis, & constitutionibus puritatem angelicam imitari, conueniens fuit, vt non solum in opere sed in doctrina non solum in se, sed in aliis eam puritatem procurarent.

8. Sed non leuem pluribus doctoribus difficultatem intulit dictum praecipuum tor penis effectum, tor verbis exaggeratum, praecipue cum videatur opponi communissime doctorum sententiae admittenti in materia luxuriae leue peccatum ex paritate materiae. Neque enim credendum est voluisse Claudio virum aliqui doctrinam, & prudentissimum, Societatisque prelatos condemnare tanquam doctrinam omnino exterminandam, quae affirmaret delectationem sumptam ex visione mulieris pulchrae, ex illius manu contactu, ex illius colloctione absque vilo desiderio, vel periculo vterioris lapsus esse peccatum veniale. Verum si verba praecipii attente expendantur, facile supra dicta difficultas dissoluitur. Neque enim Claudio negauit, nec negare potuit probabile esse supra dictas delectationes leues esse: solum enim negauit in re venerea dari exiguam delectationem ex leuitate materiae. Et quidem merito. Nam res venerea proprie est coitus, vel pollutio, vel ad summum, quae ad hoc proximè disponunt, vt est communio spirituum generationi subseruientium, sicuti tradit Galen. lib. 4. de vfu part. c. 9. & 10. Delectatio igitur, quae ex imaginatione, vel ex contactu sumeretur ex coitu, pollutione, commotione spirituum subseruientium generationi, nequaquam ex leuitate materiae à mortali excusari potest: quia est delectatio in re venerea. At delectatio, quae sumitur ex visione mulieris pulchrae, & ex illius manu contactu ob solam illam delectationem ab ipso vilo alio periculo, vel desiderio non est delectatio in re venerea, ac proinde nec peccatum mortale, & ita sustinet Filius eius 17. 30. in 6. praecipio decal. c. 9. per totum praecipuum n. 80. c. 10. Obligatio denunciandi delinquentem a iuribus dictum praecipuum, quae sub obedientia imponitur, satis, superque constare potest.

9. Sextum praecipuum sub excommunicationis pena impositum, est, ne vllus e societate publice, aut priuatum doceat licitum esse cuiquam personae, quocumque praeteream tyrannidis Reges, aut principes occidere, seu mortem eis machinari. Cum enim proprium sit religionum Societatis omnes mundi partes peragere, vbi manus Dei obsequium, & proximorum fructus speratur, & perdit, maxime omnibus praecipue Regibus, & Principibus gratos esse: cui fini non leuiter obstat doctrina hoc praecipio prohibita. Merito ergo religiosi Societatis eam docere prohibentur. Verum vt intelligas, quid hoc praecipio tibi interdicitur, aduerte, dupliciter aliquem tyrannum esse posse: Primum si absque vilo titulo inuadat ciuium, & illius possessionem, & dominium vi, & potestate sumere velit, & de facto obtineat. Secundo si iure & titulo saltem tyrannice procedi comminatio habeat, at in administratione tyrannice procedi comminatio dendo leges bono communi aduersas, & sibi viles, respiciendo iniusta exigendo, honore plures indebitè priuando, &c. si hoc posteriori modo tyrannus existat, nō est dubium, sub dicto praecipio comprehendi, qui priuatum, vel publice doceret licitum esse cuiquam personae eum occidere. Quocirca solum est diff-

Scilicet de primo modo tyrannidis; an aduersetur huic præcepto qui doceret eum occidi posse. Videtur non aduersari, quia cum præceptum, eiusque obligatio non late, sed strictè interpretanda sunt non debent extendi ad omnes tyrannos. In contrarium autem est, quia præceptum generaliter loquitur & absolute vlla restrictione, sique factis significat verba illa: *Quocumque præceperit tyrannidis*, quæ certè excludunt, ne doceatur ob aliquam tyrannidem Reges, & principes à priuata persona occidi posse. In hac re distinguendum censetur, si Rex aut princeps obtinuit possessionem ciuitatis, aut regni vbi, & potentia absq; vilo titulo, credo verius aduersari huic præcepto, qui doceret illum occidi posse à priuata persona. Quia in eo tyranno verificatur præcepti verba, scilicet esse Regem saltem de facto, & in possessione, esto non sit de iure, & ob prætextum vsurpationis occidi. At si Rex ille, aut princeps nondum regni præsentis possessionem nactus esset, qui doceret illum actu inuadentem occidi posse in defensionem reipublicæ, nequaquam huic præcepto aduersaretur; quia non docet Regem, aut Principem ob tyrannidem occidi posse, sed priuatam personam aggredientem, & vexantem innocentem reipublicam: ille enim Rex sic inuadens Reipublicam, neque illius est Rex titulo, nec possessione etiam illegitima, sed potius præteritum Regem, & Principem illius esse. Ergo quovisque saltem de facto obtineat, sub dicto præcepto Reges, & Principes spectantur, comprehendendi non potest.

10. Septimum præceptum habetur *can. 12. Congregat. 5. & decreto 36. & 59.* ne quisquam publicis, & secularibus principum negotiis, quæ ad rationem status (vt vocant) pertinent, vlla ratione se immisceat, nec etiam quantumvis per quoscumque requisitus, aut rogatus eiusmodi res politicas tractandi curam suscipere audeat, vel præsumat. Et transgressori- bus imponitur pena inhabilitatis ad quouis officia, dignitates, & prælationes, vocisque tam actiue, quam passiuæ priuationis. Finis huius præcepti sanctissimus fuit, nempe vt ab omni specie mali abstinere, & querelis etiam ex falsis presumptionibus prouocantibus, quoad fieri poterit, occurratur. Quæ autem sit materia huius præcepti, quæque per ipsum prohibita explicuit congregatio 7. *Generalis decreto 41.* in his verbis. Vniuersè loquendo ea quæ pertinent ad solam conscientiam, & directionem re principum, alioquinque qui petunt consilium; per canonem non prohiberi. Quæ vero eò non referuntur, & à spirituali instructione diuersa sunt, tanquam à canone aliena vitari debent, & alibi exemplo posse esse. Quæ ad principum inter se fœdera, vel ad regnorum iura, & successiones pertinent, vel ad bella tam ciuilia, quam externa. Si quis publicis harum rerum, & similibus consiliis interesse, aut tractandis his operam re ipsa impenderet. Qui explanationi nihil addendum occurrat.

11. Octauum præceptum continetur *decreto 43. & can. 20. congregat. 5.* in his verbis: in virtute sanctæ obedientiæ præcipitur omnibus, qui reficiunt, aut deprehenderint quoscumque machinarios, aut machinatorum fuisse contra institutum Societatis, vt quam primum poterunt Præposito Generali tam auctores, quam verè complices fideliter deferant, vt ille pro suo officio, & congregationis generalis voluntate eos debitis penis afficiat, & à Societate dimittat. Huic præcepti declarationi omnia, quæ diximus de voto manifestatè ambientes delectare possunt. Notanda sunt verba: Qui reficiuerint, vel deprehenderint scilicet ex certa scientia, vel ex fide digna auditione, vt dicitur *decreto 43.* Item notandum est non solum machinationem præsentem, sed etiam præteritam denunciandam esse, vt constat ex illis verbis machinari, vel machinatorum esse. Et quidem, quando machinatio præcessit, sed adhuc eius effectus durat, & Societati periculum imminet, eodem modo, & sub eadem obligatione est denuncianda, ac si præsens esset quia verè præsens existit. At si tibi constaret omnino emendatam esse, nullumque reliquisse effectum, vel periculum, quod raro præsumere debes, non obligaris eo casu denunciare, nisi machinatio publica fuisset; quia ea denunciatio neque ad correctionem delinquentis, cum iam correctus sit, neque ad præcauendum damnum Societati, cum (vt suppono) nullum imminet, dirigi potest, sed solum ad punitionem. Quando autem denunciatio solum delicti punitionem respicit, publicitatem requirit ad ipsius obligationem, vt constat ex his, quæ diximus *tract. de fide.* vbi de denunciatio hæreticis & *tract. de charit. disput. de correct. fraterna in fine.*

Huiusmodi præcepto annexum est quod traditur *decreto 1. & can. 1. congregationis 6.* ibi enim postquam confirmatum est decretum congregationis 5. editum aduersus societatis perturbatores, & extenlum, vt non solum comprehendat per se Societatem perturbantes, sed etiam qui per interpositam personam domesticam, vel externam perturbationem procurauerint. Provincialibus in virtute S. Obedientiæ præcipitur, vt in huiusmodi homines inquirant, reosque certi criminis ad Generalem Præpositum deferant, dentque operam, vt Societas intelligat ipsos non minus strenuè, quam fideliter suo ea in te quætere fungi.

12. Nouum præceptum sub pena excommunicationis late

sententiæ traditur in congregat. 5. *Generali decreto 20.* aduersus eos, qui per se, vel per alios officium Qualificatoris, seu consultoris S. Inquisitionis præsumperint procurare, vel ambire in regno Hispaniæ, aliique dominis P. N. Mutius *V. teleseb. anno 1625.* extendit ad eos, qui alteri hoc officium procurauerint. Ratio huius præcepti duplex assignatur in supradicto decreto, prima, vt S. Officij ministerio, ad quod assumere volent Inquisitores ex nostris, liberius, & dignius præstetur obsequium. Secunda, vt ambitionis inter ipsos nostros aditus præcludatur. Circa quod præceptum nihil speciale notandum occurrit præterea, quæ dicta sunt de ambitione dignitatis extia, & intra Societatem, quæ huic puncto applicari possunt.

13. Decimum præceptum sub pena excommunicationis Provinciali referuntur impositum est à congregatione 7. *Generali decreto 18.* tum in illos, qui in consilio Provinciali externos de dimissione sua in consilium adhibent, tum in illos, qui quocumque modo externorum auxilio, vel intercessione ad dimissionem à superioribus obtinendam vniuersum. Finis huius præcepti est, quieti nostrorum consalere, illorumque dimissionem à Societate indebitam vitare. Duplex est huius præcepti materia, & obligatio. Prima, ne petas consilium de dimissione ab externis inconsulto Provinciali. Secunda ne eorum auxilio, & intercessione ad dimissionem obtinendam vitaris. Non tibi prohibetur absolute dimissionem cum aliis à Societate communicare, ne forte obiciatis esse iniuste tibi interdicti consilium peti ab his, qui liberè datur sunt; & astingi ad petendum à nostris, qui ob amorem suæ religionis præsumuntur non dicturi veritatem, tamen iudicent tibi expedire dimissionem. Sed prohibetur tibi, ne ab illis inconsulto Provinciali consilium petas. Quod certè iustissimum est, & omnem quætelæ occasionem tollit. Deinde prohibetur tibi, ne vitaris auxilio, & intercessione externorum ad dimissionem à superioribus obtinendam, aduersus quod præceptum delinquis non solum quando ad externis petis auxilium, & intercessionem ad dictum effectum, illudve procuras, sed etiam quando ipsi non rogati, sed ex se tibi fauorem præstant ad obtinendam dimissionem. tu verò non impedis, cum possis, nam eo ipso conuinceris illicum auxilio vt ad dimissionem obtinendam, ac proinde præcepto aduersari.

14. Vltimum præceptum procedit tempore congregationis Generalis, in qua Præpositus Generalis, & assistentes eligendi sunt. Nam *8. p. constitut. c. 6. §. 2.* sub excommunicatione late sententiæ mandatur cuiilibet à Societate manifestare vicario, vel alicui ex antiquioribus professis, qui cum vicario confeter, si sciret aliquem hoc munus affectasse (subintelligitur ab obitu generalis, vt explicant Suarez, *tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 6. c. 10. num. 15.* Sanch. *lib. 6. sum. c. 18. num. 60.*) vel etiam nunc affectare directè, aut indirectè id procurando, vel signo aliquo id declarando. De electione Assistentium habetur in formula congregat. 4. *generalis v. r. §. qui,* vbi in virtute S. Obedientiæ præcipitur cuiilibet à Societate, vt Præposito Generali deferat, si quem ex congregatione, siue extra congregationem cognouerit, qui in ipsis informationibus, aut extra illas ambiciose egerit, vt vel ipse, vel alius in Assistentem eligatur, aut etiam alicuius eligendi causa alius excludatur, cuique est imposita pena excommunicationis Generali referuntur. Materia huius præcepti clarissima est. Finis est, vt aditus ambitioni præcludatur, & electiones rectissime fiant, seclusa omni humana diligentia.

PUNCTVM VI.

De relaxatione status Religiosi,

SVMMARIVM.

1. Vota relaxari possunt irritatione, commutatione, & dispensatione.
2. Vota status religioso annexa Pontifex dispensare, & commutare potest, non autem irritare.
3. Vota substantialia castitatis, paupertatis, & obedientiæ nullus præter Pontificem relaxare potest.
4. Plures Doctores negant Pontifici potestatem dispensandæ in his votis.
5. Probabilior est sententia affirmans, & satisq; fundamentis contrariis.

1. Status religiosus relaxari potest, relaxatis votis, quibus constituitur. Constituitur autem substantialiter religiosus status illis tribus votis paupertatis, castitatis, & obedientiæ, quibus alia vota ex speciali cuiusvis religionis regula, & præcepto annectuntur. Vt est in religione Minorum votum vixæ quadragesimalis; in religione S. Mariæ mercedis votum redemptionis captiuorum; in Societate Iesv omnia illa vota